



§26

Medborgarförslag - Gratis blöjor i förskolan (BUN 2020/039)

Beslut

Avslå medborgarförslaget om gratis blöjor i förskolan.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har lämnats till kommunledningen 2019-12-20 med förslag att följa beslut om att förskolorna ska stå för blöjor till barnen. Detta med anledning av att många har det tufft ekonomiskt, att många barns blöjhyllor gapar tomma på förskolorna.

Kommunfullmäktige 2020-01-27 § 5, överlämnar medborgarförslaget till barn- och utbildningsnämnden för beredning och beslut, som sedan delges kommunfullmäktige. Förvaltningens motivation: Domen från kammarrätten (ej högsta förvaltningsdomstolen) är inte prejudicerande varför kommunen inte behöver följa beslutet i kammarrätten. Då gratis blöjor i förskolan inte leder till ökad kvalitet och samtidigt kräver medel nämnden inte har tillgång till bör medborgarförslaget avslås.

Förslag till beslut

Föreslår nämnden att avslå medborgarförslaget om gratis blöjor i förskolan.

Expedieras till

Kommunfullmäktige och medborgaren som lämnat förslaget

Beslutsunderlag

- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Medborgarförslag gratis blöjor i förskolan, 200305



Per-Erik Lorentzon
Telefon: 0370 – 67 85 90
Email: per-erik.lorentzon@vaggeryd.se

Medborgarförslag - gratis blöjor i förskolan (BUN 2020/xxx)

Beslutsförslag

Förvaltningen föreslår nämnden att avslå medborgarförslaget gratis blöjor i förskolan.

Domen från kammarrätten (ej högsta förvaltningsdomstolen) är inte prejudicerande varför kommunen inte behöver följa beslutet i kammarrätten. Då gratis blöjor i förskolan inte leder till ökad kvalitet och samtidigt kräver medel nämnden inte har tillgång till avslås medborgarförslaget.

Bakgrund

Ett medborgarförslag har inkommit med följande förslag

Jag föreslår kommunfullmäktige besluta att:

Följa högsta förvaltningsdomstolens beslut om att förskolorna ska stå för blöjor till barnen. Se länk.

Med anledning av att många har det tufft ekonomiskt, att många barns blöjhylla gapar tom på förskolorna.

<https://lararnastidning.se/domen-star-fast-forskolor-maste-sta-for-blojor/>

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde 2020-01-27 att överlämna medborgarförslaget till barn- och utbildningsnämnden för beredning och beslut, som sedan delges kommunfullmäktige.

Vid undersökning av frågan kan vi först konstatera att medborgarförslaget påstående att högsta förvaltningsdomstolen beslutat i ärendet inte stämmer. Vad högsta förvaltningsdomstolen beslutat är att inte ta upp ärendet.

Eftersom ärendet har fått stor nationell uppmärksamhet har SKR gjort ett särskilt yttrande och rekommendation i ärendet som beskriver bakgrunden och den juridiska aspekten på ett bra sätt. Texten nedan är ett utdrag i sin helhet [SKR:s utlåtande](#).

Utbildningsnämnden i Värmdö kommun beslutade 2018-05-22 att förelägga en huvudman för en fristående förskola att, vid vite om 30 000 kr, senast 20 augusti 2018 vidta åtgärder för att upphöra med uttag av avgifter utöver maxtaxan från vårdnadshavare i förskolan. Grunden för utbildningsnämndens beslut var att vårdnadshavarna i förskolan måste tillhandahålla blöjor till sina



barn och att detta fick till följd att kostnader påfördes vårdnadshavare utöver maxtaxan, vilket enligt kommunen inte var förenligt med gällande författningar.

Huvudmannen överklagade till förvaltningsrätten, som i dom 2018-11-08 bedömde att förskolans rutin stred mot vad som gäller för maxtaxa inom förskolan och att kommunen därmed haft fog för att förelägga huvudmannen att upphöra med uttag av avgifter utöver maxtaxan. Förvaltningsrätten bestämde den tid inom vilken huvudmannen hade att avhjälpa bristerna till den 1 december 2018.

Huvudmannen överklagade till Kammarrätten som i dom 2019-06-20 instämde i förvaltningsrättens bedömning och avslog överklagandet. Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har 2019-12-19 beslutat att inte meddela prövningstillstånd. Det innebär att kammarrättens dom – och därmed kommunens vitesföreläggande - mot huvudmannen för förskolan nu gäller.

En kammarrätts dom är inte i sig prejudicerande. Att HFD inte lämnat prövningstillstånd, innebär inte att kammarrättens dom godkänts av HFD. Kammarrättens dom har bara rättsverkan när det gäller det enskilda fall som har prövats. Det finns fyra kammarrätter och vår erfarenhet är att praxis ofta varierar mellan kammarrätterna. I sammanhanget kan också noteras att den dåvarande länsrätten i Uppsala län i ett mål om laglighetsprövning bedömt att beslut att inte tillhandahålla gratis blöjor inte stred mot lag (mål nr 1045–09).

I det aktuella fallet rådde det en skillnad mellan de kommunala och övriga fristående förskolor i kommunen, där blöjor tillhandahölls, och den aktuella fristående förskolan där så inte var fallet. Frågan vad som gäller i en kommun där alla förskolor tillämpar samma rutiner vad gäller tillhandahållande av blöjor har inte prövats. Målet tar heller inte sikte på om det är lagligt eller inte lagligt att en förskola inte tillhandahåller blöjor – fallet gäller kostnadskonsekvenserna i förhållande till maxtaxan.

Som konstaterats är kammarrättens dom inget prejudikat. Domen innebär därför inte i sig att kommunerna är skyldiga att ändra nuvarande praxis när det gäller tillhandahållande av blöjor i förskolorna.

SKR anser sammantaget att det i dagsläget inte finns underlag för att rekommendera att kommunerna ska ändra sina rutiner vad gäller tillhandahållande av blöjor i förskolan. Men det finns naturligtvis skäl att noga följa rättsutvecklingen.

Enligt SKR finns det inga juridiska skyldigheter för en kommun att följa kammarrättens utslag i det uppmärksammade målet då en kammarrätts utslag inte är prejudicerande. Därför är det upp till kommunen att själv besluta om man ska tillhandahålla gratis blöjor i förskolan eller inte.

Enligt förvaltningens bedömning leder inte gratis blöjor till någon som helst kvalitetsökning samtidigt som det är kostsamt. Att samtidigt som nämnden har svag ekonomi göra kostsamma satsningar som inte ökar kvaliteten i verksamheten är något förvaltningen avråder från.

Förvaltningen föreslår därför barn och utbildningsnämnden att avslå medborgarförslaget.

Per-Erik Lorentzon
Barn och utbildningschef
Vaggeryds kommun